

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla XXXVII. Vtile non debet per inutile vitiari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

Amplius, qui dolo possidere desit, tenetur actione in factum ex edicto de alienatione iudicii mutandi causa facta, in id, scilicet, quanti interest actoris, rem alienatam non fuisse, *toto tit. D. & C. De alienat. iud. mutandi causa facta*. Sed id non aliter, quam si reus difficiliorem adversarium sibi substituerit, ut potius actor cum eo litem in-

cipiat & experiatur, *l. 1. cum l. seqq. D. d. tit. De alienat. iud. mut.* Nihilominus & is, in quem res alienata est, recte convenitur rei vindicatione propter dominium, quod sibi actor in re alienata retinuit, *l. unica C. d. tit. De alienat.* Quod enim nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest, *l. id quod nostrum D. hoc tit.*

REGULA XXXVII.

Vtile non debet per inutile vitiari.

HUc refer textum in *cap. 5. Ext. de arbitr. & in cap. Dilatus 19. Ext. De probat.* Et quod a Justiniano discretè constitutum est in donatione, quæ legitimum modum excedit, ut, scilicet, quoad excessum tantum donatio, quæ insinuata non est, vitietur, *in l. Sancimus 14. juncta l. pensit C. De donatio.* Et quod Paulus J.C. respondit de illicitis usuris sorti mixtis, quod usuræ quidem improbatæ sunt, sed non ipsa sortis sive contractus principalis, *l. Usuras 10. D. De usuris.* Similiter, ubi illegitimæ usuræ legitimis permixtæ sunt, sustinentur quidem legitimæ, sed detractis superfluis usuris, ex Papiniani responsò, *in l. Pecunia 9. D. d. tit. Quolictet non utamur, & ed quod omnes usuræ ex præscripto SS. Canonum illicitæ sint, tit. De usur. Ext. & in 6.* non tamen inutiliter hæc res accommodatur ad emptionem reddituum sive censuum, quæ à jure Canonico permixta est, *per text. in cap. 1. & cap. 2. De empte in Ext. commun.* Ut si redditus vel census constitutum modum excedat, non in totum vitietur, sed ad justum modum reducat, *arg. d. l. Pecunia. Adde And. Gail lib. 2. Observ. 5.* Quæ omnia & alia ejusdem generis æquitate hujus Reg. nituntur. Semper enim ea interpretatio adhibenda est, ut actus potius valeat, quàm pereat, *l. Quoties in*

actionib. 13. D. De rebus dub. Si tamen utile ab inutili separari possit. Nam quæ separationem non admittunt, in totum vitiantur, ut in exemplo Ulpiani, *in l. 1. §. item quaritur D. De aqua quodid.* Idem est, & si contra formam utilis, inutile admixtum sit, ut in electione Episcopi, ubi ad eam laici admittuntur, *cap. Massana 56. Ext. De elect.* aut si natura utilis adjectionem omnino respuat, veluti in emancipatione, acceptilatione, hæreditatis aditione, datione tutoris, quibus si dies vel conditio adjiciatur, inutiliter fiunt, *l. Actus legitimi 77. D. hoc t. Vide latius quæ infra dicam ad cap. Actus legitimi.* Aut si inutilis adjectio interpretatur id quod alioqui per se utile est, inutiliter fieri ex mente contrahentium, sicut videre est in responsò Martiani J.C. cujus verbâ hæc libet subjicere: *Non solum, inquit Martianus, stipulationes impossibili conditioni applicata nullius momenti sunt, sed etiam ceteri quoque contractus: veluti emptiones, locationes, impossibili conditione interpositâ, a quæ nullius momenti sunt, quia in eare, quæ ex duorum pluriumve consensu agitur, omnium voluntas spectatur. Quorum procul dubio in hujusmodi actu rari cogitatio est, ut nihil agerent, appositâ eâ conditione, quam sciunt esse impossibilem. text. in l. Non solum 30. D. De oblig. & act.*

REGULA XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisi extitit impugnate.

Exemplum est: Si quis instrumentum aliquid impugnaverit, non poterit eodem uti pro se, *c. Cum olim 9. Ext. De censib.* Nec is, qui fidem utrimque datam rupit, adversarium suum adigere poterit, ut eam servet, *l. pen. D. De gran. act. l. Cum proponas inser. 21. C. De pact. Frustrâ, inquit alia juris Reg. sibi fidem quis postulat ab eo*

servari, cui fidem à se præstitam servare recusat, c. Frustrâ inf. eod. In testamentis usus hujus Reg. vel præcipue spectatur. Qui enim testamentum falsum aut inofficiosum dixit, non tantum repellitur ab eo, quod in eodem testamento ipsi relatum est, verum etiam si fortè id ipsum consecutus sit, ipsi auferretur & fisco applicatur, *l. Papinian.*

Bbbb 3

8, s. mo-